

Зрештою найголовнішою проблемою у підготовці фахівців рівня кваліфікації відповідного до вимог ринку праці є організація співпраці у рамках «трикутника» викладач—роботодавець і студент—роботодавець, пов'язуючою ланкою якого має бути викладач, котрий реалізує свою функцію, працюючи безпосередньо і регулярно зі студентами. Ключовою роль викладача у тому «трикутнику» є не лише зважаючи на те, що він надає майбутньому фахівцеві необхідні в роботі знання, уміння й навички, а й у можливості в ході регулярного контакту виявити особливі здібності та схильності студента до виконання того чи іншого виду робіт. У ході консультацій у «робочому режимі» можливим є координування між викладачами різних дисциплін індивідуальної роботи зі студентами, аби той процес дозволяв якомога повніше студентові реалізувати себе.

Оскільки на сьогодні діяльність у сфері працевлаштування випускників відбувається доробі неорганізовано, для навчального за-

and similar papers at [core.ac.uk](http://core.ac.uk)

provided by Institutional Repository of Vadym Hetman Ky

товність до відповідальної праці (відсутність почуття трудової дисципліни) та нестача системної інформації про можливості працевлаштування і від того дезорієнтація. Високий рівень трудової дисципліни найефективніше можна відпрацювати у невеликому колективі, тобто небагаточисельній трудовій організаційній одиниці. Посилена і високо систематизована індивідуально-консультаційна робота, котра має посідати місце не менш важливе у навчальному процесі ніж інші види навчально-методичної роботи, може сприяти вихованню у студента почуття трудової дисципліни і стимулювати його до підвищення самоорганізації.

*В. В. Садова, канд. пед. наук, доц.,  
кафедра педагогіки і психології*

## **РОЗВИТОК У СТУДЕНТІВ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ**

Проблема якості підготовки кваліфікованих кадрів завжди була однією з найважливіших для вищої школи. Процеси демократизації, гуманізації та духовного відродження суспільства зумовили позитивні зміни в діяльності вищих навчальних закладів, які не обмежуються орієнтацією на передавання визначеної суми знань, а спрямовують свої зусилля на значне підвищення творчо-

го потенціалу майбутніх фахівців, зростання соціальної цінності розвитку у них дослідницьких умінь.

Серед загальних характеристик освіченості фахівця виокремлюють такі дослідницькі вміння, як володіння сучасними методами пошуку, обробки і використання інформації, вміння її інтерпретувати й адаптувати у своїй професійній діяльності.

На думку С. У. Гончаренка, формування вміння є складним процесом аналітико-синтетичної діяльності кори великих півкуль головного мозку, в ході якого створюються й закріплюються асоціації між завданнями, необхідними для його виконання, знаннями та використанням знань на практиці.

Розрізняють навчально-дослідницькі і науково-дослідницькі вміння. Навчально-дослідницьке вміння — це складне психічне утворення (синтез дій інтелектуальних, практичних, самоорганізації та самоконтролю, засвоєних та закріплених у способах діяльності), яке лежить в основі готовності особистості до пізнавального пошуку і виникає внаслідок управління викладачем навчально-дослідницькою діяльністю студентів.

До навчально-дослідницьких умінь входять такі компоненти:

1) інтелектуальний: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення і систематизація, абстрагування, опис об'єктів, що вивчаються, постановка проблеми й висунення гіпотези, її розв'язання, пошук і використання аналогії, дедуктивний висновок і доказ;

2) практичний: використання навчальної, довідкової та додаткової літератури, добір прикладів і матеріалів для експериментів, оформлення результатів дослідження у вигляді графіків, таблиць, діаграм та ін.;

3) самоорганізація та самоконтроль: планування роботи, раціональне використання часу й засобів діяльності, регулювання і перебудова своїх дій, самоперевірка здобутих результатів, самооцінка.

Науково-дослідницькі вміння визначаються як володіння студентом системою спеціальних знань і навичок використовувати методи наукових досліджень для виконання дослідницьких дій у процесі професійної діяльності.

З метою розвитку дослідницьких умінь студентам на заняттях з психології та педагогіки пропонуються різні види творчих пошукових завдань, під час яких формуються відповідні творчі вміння: генерувати нестандартні ідеї, використовувати асоціації, аналогії, комбінування, методи активізації творчості, алгоритми та спеціальні прийоми технології творчості у процесі розв'язання професійних задач.

Дослідницькі вміння у студентів розвивають, використовуючи активні форми і методи навчання: проблемно-пошукові методи — проблемна лекція, розв'язування творчих задач, евристична бесіда-пошук, дослідницький метод, навчально-рольові ігри.

Потреба в заняттях дослідницькою діяльністю формується також за допомогою різних форм самостійної роботи як важливого виду навчальної діяльності. Основна мета, яку реалізують викладачі на першому курсі, — навчити студентів самостійно вчитися, самостійно вибирати шлях пізнання: проводити самоаналіз, самоцілепокладання, самоорганізацію, самопланування, самоконтроль і саморегуляцію.

Отже, підготовка сучасного фахівця неможлива без розвитку творчих здібностей студентів, залучення їх до дослідницької діяльності, оволодіння ними навичками наукової і практичної діяльності.

*В. В. Сироватко, асист.,  
кафедра педагогіки та психології*

### **МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЕКОНОМІКИ ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОНОМІЧНУ ОСВІТУ**

В умовах трансформації суспільства, коли відбуваються перетворення в усіх сферах суспільного життя, особливого значення набуває професія викладача економіки. Останнім часом можна спостерігати тенденцію масового поширення економічної освіти, що враховує збільшення питомої ваги професій, що ґрунтуються на економічній підготовці. Діяльність викладача економіки у різних закладах освіти практично не відрізняється за своїми функціями, але має деякі особливості залежно від освітньо-вікової специфіки, тих хто навчається. Разом з цим вирішення професійних завдань вимагають від викладача економіки прояву не тільки компетентних знань, а й майстерності.

Як відомо, саме поняття майстерності дає найбільш ґрунтовну, як з точки зору обсягу, так і глибини, характеристику діяльності та особистості викладача як професіонала. За останні десятиріччя XX століття розвиток людської діяльності привів до виникнення поняття, що визначає формування та становлення особистості як суб'єкту професійної діяльності. В науковому, офі-